

Тому впровадження інноваційних технологій сприяє не тільки підвищенню якості проведення судових експертиз, ефективності дидактичного процесу і удосконаленню експертної діяльності взагалі, а й позитивно позначатиметься на розкритті та розслідування злочинів.

Перелік джерел посилання

1. ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокариуса» отримав сучасне обладнання / Національний науковий центр «Інститут судових експертиз

ім. Засл. проф. М. С. Бокариуса». 31.01.2023. URL: <https://www.hniise.gov.ua/15134-nnts-se-m-zasl-prof-m-s-bokarusa-otrimav-suchasne-obladnannya.html> (дата звернення: 03.03.2023).

2. Аспірантура та докторантура. Загальні відомості / Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокариуса». URL: <https://www.hniise.gov.ua/14328-zagaln-vdomost.html> (дата звернення: 03.03.2023).

Роль експертного дослідження (висновку експерта) як джерело доказів у справі

Андрій Любченко,

ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокариуса», Полтавський окружний адміністративний суд, м. Полтава, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-1895-3630>; e-mail: a.v.liubchenko97@gmail.com

Проаналізовано сутність висновку експерта та його значення під час доказування справи, позиції науковців щодо оцінки експертного дослідження. Зроблено акцент на необхідності вдосконалення чинного законодавства стосовно визначення системи критеріїв оцінки висновку експерта.

Ключові слова: доказ; висновок експерта; засіб доказування; внутрішнє переконання; кримінальний, цивільний, господарський процеси; система критеріїв оцінки.

The role of expert study expert conclusion as evidence in the case

Andrii Liubchenko

The essence of the expert's conclusion and its significance during the proof of the case, the position of scientists regarding the assessment of expert research are analyzed. Emphasis is placed on the need to improve the current legislation regarding the definition of the system of criteria for evaluating the expert's conclusion.

Keywords: proof; expert opinion; means of proof; inner conviction; criminal, civil, economic process; system of evaluation criteria.

Призначення судових експертиз та експертних досліджень судовим експертам державних спеціалізованих науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України та атестованим судовим експертам, які не є працівниками державних спеціалізованих установ, їх обов'язки, права та відповідальність, організація проведення експертиз та оформлення їх результатів здійснюються у порядку, визначеному чинним законодавством [1].

Під час перевірки й оцінки експертного висновку суд з'ясує, чи було додержано вимог законодавства при призначенні та проведенні експертизи; чи не було обставин, які виключали участь експерта у справі; компетентність експерта і чи не вийшов він за межі своїх повноважень; достатність поданих експертові об'єктів дослідження; повноту відповідей на поставлені питання та їх відповідність іншим фактичним даним; узгодженість між дослідницькою частиною

та підсумковим висновком експертизи; обґрунтованість експертного висновку та його узгодженість з іншими матеріалами справи. [2]

Л. Ніколенко у своїй праці «Доказування в господарському судочинстві» характеризує судовий доказ як сукупність трьох взаємопов'язаних елементів: змістовного, матеріального, процесуального. Змістовний елемент — інформація, що має значення для розв'язання конкретного питання, матеріальний елемент реалізується в носії інформації, процесуальний — у вимогах процесуального законодавства [3].

Водночас Ю. К. Орлов зазначав, що висновок експерта, як і будь-який інший доказ, може виявитись сумнівним або навіть неправильним із різних причин. Експерту можуть бути надані неправильні вихідні дані або несправжні об'єкти. Тому висновок експерта, як і будь-який інший доказ, має піддаватися ретельній, усебічній і критичній оцінці. Отже, висновки експерта

підлягають оцінці судом на загальних підставах [4, с. 40].

В результаті суд за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин провадження, керуючись законом, оцінює кожний доказ із позиції належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів — із позиції достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного рішення [5].

Доказове значення результатів експертизи визначається ще й формою проміжних та кінцевих висновків. Так, використання категоричного висновку експерта, який установив природу та сутність об'єкта, що є доказом у справі, зазвичай не становить особливих труднощів. У такому випадку суддя, переконавшись в обґрунтованості результатів експертизи, має змогу використати їх у повному обсязі для встановлення обставин, які підлягають доказуванню. На практиці ж виникають труднощі під час встановлення судом доказового значення альтернативних, вірогідних та умовних висновків експерта [6, с. 137—139].

Підсумовуючи зазначене, висловимо думку, що висновок експерта як доказ відіграє значну роль у системі інших доказів у справі. Оцінка висновку експерта підтверджується основними критеріями, визначеними у процесуальному законодавстві.

Зазначимо також, що на законодавчому рівні система критеріїв оцінки висновків експерта відсутні, тому що критерії оцінки висновків експерта за процесуальним законодавством не дають змоги провести повну оцінку висновків експерта

під час кримінального, цивільного та господарського процесів.

Перелік джерел посилання

1. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : наказ Міністерства України від 08.10.1998 № 53/5 (зі змін. та допов.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 14.02.2023).
2. Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах : постанова пленуму Верховного Суду України від 30.05.1997 № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-97#Text> (дата звернення: 14.02.2023).
3. Ніколенко Л. «Доказування в господарському судочинстві»: навч. посіб. Одеса, 2007. 415 с.
4. Орлов Ю. К. Заключение эксперта как источник выводного знания в судебном доказывании (уголовно-процессуальные, криминалистические и логико-гносеологические проблемы) : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Москва, 1985. 54 с.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 18.04.2010 р. № 4651-VI (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 14.02.2023).
6. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. В. В. Коваленка, Л. Д. Удалової, Д. П. Письменного. Київ, 2013.

Визначення залишкової несучої здатності будівельних конструкцій

Олена Максюта,

доктор філософії, Одеський НДІСЕ, м. Одеса, Україна, e-mail: maxiuta92@gmail.com

Обґрунтовано необхідність розроблення алгоритмів розрахунку елементів, що зазнають складний напружений стан та ушкодження в процесі експлуатації залізобетонних конструкцій.

Ключові слова: аварійний стан; підсилення; залізобетонні конструкції; реконструкція; оцінювання.

Determination of residual bearing capacity of building structures

Olena Maksiuta

The necessity to develop algorithms for the calculation of elements undergoing a complex stress state and damage during the operation of reinforced concrete reconstructions is described.

Keywords: emergency condition, reinforcement, reinforced concrete structures, reconstruction, evaluation.

Так званий «будівельний бум» у 1950—80-х роках, коли індустріальними методами зводилася велика кількість громадських, житлових,

промислових споруд, частина яких після економічного занепаду 1990-х років не експлуатувалась або експлуатувалась неналежним чином